

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravištvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Vabilo k naročbi.

S 1. dnevom meseca oktobra začne „Sl. Gosp.“ četrto ali zadnje četrletje. Komur je točaj s tem dnevom potekla naročnina, prosimo ga čuljudno, da obnovi v pravem času svojo naročbo. Do konca t. l. stane še „Sl. Gosp.“ 80 kr.

Naročnina pošlje se najaglje s poštno nakaznico upravištvu „Slov. Gosp.“ v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Upravištvo.

Vzprejetišča revnih popotnikov.

Ne vemo, če pridemo dnes našim bralcem prav ali vse eno jim naznanimo, da dobimo k malu novo postavo in to iz rok dež. zbora. Pri njej hodi za to, da se odpravi — potepuštvo in če jo sodimo samo iz namena, tedaj bode naša sodba čez njo le ta, da je nova postava hvale vredna in da je dež. zbor moder, ker nam jo pripravi.

Žal, da mi ne moremo in nismo nič kaj veseli te nove postave. Namen ji je gotovo blag. toda ali ga kedaj doseže nova postava, tega si ne upamo reči, čisto gotovo pa bode novo breme na ramena plačevalcev davka. Vsled nove postave bode treba ob večjih cestah vzprejetišče, t. j. tacih hiš, v katerih dobode revni popotnik hrane in ležišče za kako delo, ki ga opravi ali že na cesti sami ali pa pri kakem kmetovalci, rokodelci itd. Tacih hiš napravi se toliko, da bode od ene do druge največ 15 km. ali 3¹/₂ ure hoda.

V njih dobode vsak revni popotnik, ki nima dela pa si ga išče, hrane, kolikor mu je dohaja in če je treba, tudi prenočišče, vendar pa ne sme ostati čez 18 ur pri taki hiši. Za to pa mora opraviti kako delo, katero se mu pri kom naroči, ne dobi pa za to on plačila, ampak hiša, ki ga vzprejme. Nasproti pa ne dobi nihče nikjer drugje darú in se prepové vsaka beračija.

Enako postavo imajo že v Nižji Avstriji in pravi se, da jim dobro služi. Iz ene strani bode brž ondi beračenja k malu konec, iz druge pa stroški niso še preveliki za take hiše. Kdor plača, rečimo 10 gld. davka, priloži še 6 kr. za vzprejetišča in s tem se odkriža beračev po polnem, za le-te pa bi mu bilo sicer veliko več treba. Ako računi človek vse take darove celo leto vkup, znese mu to veliko, veliko več, kakor pa priloži poslej za vzprejetišča.

To je sicer vse prav, ako je resnica in sreča za deželo, ako ji to že pomore, da iztrebi potepuštvo, toda malo je verojetno, da prisije s tako postavo ona sreča naši štajarski deželi. Pri nas so razmere za veliko drugačnje in zato si ne ometamo veliko iz teh vzprejetišč. Eno je to, ker so pri nas vesi raztresene in po gosto ne leže ob večjih cestah, kje se torej naj postavi kako vzprejetišče?

Kjer koli se postavi, potepuhu ne bode težko najti izgovora, da se ga izogne in nadleguje ljudi po drugih selih in vaséh. Žendarja pa ne bode vselej k redu, da vžene nadležneža. Tako pa bode ljudem plačevati za vzprejetišča in pa trpeti nadlegovalce in teh bode še brž več poslej, kakor jih je doslej. Sedaj se pa tolaži lahko vsak, da dobi hrane in ležišče vsaj v vzprejetišči, če mu drugje izpodrkuje.

Drugo pa je potlej to, da se nam poprek nič kaj ne dopade skrb za uboge, dokler se naslanja samo na paragrafe postave. Ona je preveč mrtva odpravlja sicer najhujše zlo a nikakor ga ne odpravi. Malo drugače je z njo, kakor pri vodi, ki udara v rodovitno zemljo. Če ji na eni strani zadela človek pot, da ne more dalje, udere pa mu na drugi strani v zemljišče in stori še na tej more biti večjo škodo, kakor bi je bilo na prvi.

Mi torej vsekako gledamo z necim nezupanjem na novo postavo in na njena vzprejetišča. Ko bi bili zadnje soboto, ko je bila le-ta postava v razpravi, v našem dež. zboru, nič bi ne bili dali glasú za-njo — prav, kakor ga

niso dali naši slov. poslanci. G. dr. Radaj je stavil predlog, naj se načrt te nove postave odloži nazaj v roke dež. odbora, češ, da še ni gotovo, če kaže enaka postava za naše razmere. Žal, da mu ni obveljalo.

Letno poročilo dijaške kuhinje v Ptujih v samostanu čast. gg. oo. minoritov

za preteklo šolsko leto 1887/88.

V teku šolskega leta 1887/88 so nastopni p. n. častiti dobrotniki, oziroma zavodi milodare doposlali blagovolili. Imena blagih dariteljev so razvrščena po abecednem redu in so ti-le p. n. gg.:

Antolič Janez, žup. na Ptujski gori fl. 2, Belšak Anton, žup. pri sv. Petru pri Radgoni fl. 2, Bezjak Franc, učit. pri sv. Križu pri Slatinah fl. 7.20, Borovnjak Jožef, žup. v Cankovi na Ogorskem fl. 2, Brauner Ludvik, vodja finančne straže v Šmarji fl. 1, Cilenšek Martin, prof. v Ptujih fl. 12, Črnko Marko, vikar v Ptujih fl. 3.15, Čuček Josip dr., odvetnik v Ptujih fl. 30, Čuček L. dr., zdravnik v Orebiču v Dalmaciji fl. 5, Čuš Janez, benef. v Wettmannstättenu fl. 5, dekaništvo Gornjegradsko fl. 3, „družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani“ 50 fl., Farkaš Alojzija v Ljutomeru 50 kr., Grabar Miha, umir. žup. pri sv. Vrbanu v sl. gor. fl. 5, Gregorec Lavoslav dr., kanonik in drž. poslanec fl. 5, Gross Franc dr., c. kr. dež. sod. prist. v Ljubljani fl. 1.25, Hirti Franc, žup. v Slivnici fl. 10.50, Hrg Lovro, kanonik v Mariboru fl. 5, Hrzič Jožef, žup. v Spodnji Polskavi fl. 5, Jarič Valentin, žup. pri sv. Florijanu fl. 1, Jurtela Franc dr., odvetnik v Ptujih fl. 30, Jurca And., veletržec v Ptujih fl. 10, Kapus Herman, kapl. v Žitalah fl. 1, Karba Jožef, pos. v Krapji pri Ljutomeru nabral fl. 3.50, Keček Hrabroslav, kaplan pri sv. Križu na m. p. fl. 1, Klobučar Anton, c. kr. sod. prist. v Ptujih fl. 22.50, Kolednik Jakob, žup. v Hajdinu fl. 6, Korošec Franc, kapl. v Planini fl. 5, Kosér Franc, velepos. pri sv. Lovrenci v sl. gor. fl. 1, Košar Jakob, žup. na gornji Polskavi fl. 5, Kranjc Jožef, nadučit. pri sv. Trojici v sl. gor. fl. 5, Kukovec Jožef, žup. pri sv. Andražu v sl. g. fl. 5, Kunc Janez, žup. pri sv. Juriji na Ščavnici fl. 2, Kunstek Luka, prof. na Ptujem fl. 20, Kupljen Anton, c. kr. notar v Črnomlju fl. 6, „Ljubenski Slovenci“ fl. 30, Lilek Emil, c. kr. prof. v Sarajevu fl. 10, Majcen Ferdinand, veroučitelj v Ptujih fl. 10.50, Merkuš Anton, žup. v Žitalah fl. 1, Meško Jakob, žup. pri sv. Lovrenci v sl. gor. fl. 20, Mikl Tomaž, trg. in velepos. pri sv. Marjeti fl. 2, Modrinjak Matija, inf. proš. v Ptujih fl. 15, neimenovan v Ljutomeru 25 kr., neimenovan fl. 4, neimenovan fl. 1, neimenovan fl. 1, neimenovan fl. 1, Osenjak Martin, kapl. v Ljutomeru fl. 1, Ploj Jakob dr.,

odvetnik v Ptujih fl. 46.50, „Posojilnica Ljutomerska“ fl. 30, „Posojilnica Makolska“ fl. 20, „Posojilnica Ptujška“ fl. 25, Prus Stanislav, minorit v Ptujih fl. 4, Purgaj Oroslov, kapl. pri sv. Martinu pri Slovenjgradci fl. 2, R. F., umir. duh. pri sv. Lovrenci v sl. gor. fl. 2, Raisp Ferd., umir. oskrbnik grof Herberštanske fl. 10, Rodošek Anton žup. pri sv. Martinu fl. 5, Romih Tomaž, mešč. učit. v Krškem 60 kr., Roškar Franc, umrl. kapl. Završki fl. 2, Sattler Jožef, prov. pri sv. Križi nad Mariborom fl. 4, Sever Jožef, pok. žup. v Zavodjem fl. 5, Simonič Janez, žup. pri sv. Janži na dr. p. fl. 1, Sinko Jožef, kaplan pri sv. Jakobu v sl. gor. fl. 3, Skuhala Ivan, dekan Ljutomerski fl. 3, Slekovec Matevž, žup. Markovski fl. 5, Spindler Anton, c. kr. kancelist v Ptujih fl. 10, Sršen Ivan, trgovec v Ljutomeru fl. 1, Sterbak Jan., minor. na Dunaji fl. 5, Strah Juri, velepos. pri sv. Andraži v sl. gor. fl. 1, Šalomon Franc, mest. kapl. v Ptujih fl. 3.15, Slamberger Anton, c. kr. notar v Ljutomeru fl. 6, Smidinger K. dr., c. kr. notar v Kamniku fl. 5, Šoštarč Ferd., kapl. v Ljutomeru fl. 1, Šuta Rupert, dekan v Zavrčih fl. 15, Tikvič Janez, kaplan v Wundschuh-u fl. 2, Tombah Josip, dekan v Rogatci fl. 1. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Rep pri svinjah.

Pri prasutih se izgodi rado, da jim snejo podgane repe. Rane zacelijo k malu in ni videti, da jim je to na škodo. Vsled tega se odreže sem ter tje rep še tudi pozneje svinji, ako je vzbolela in se ji hoče „puščati“. Kos ušesa in pa rep se odreže svinji in misli se, da je to dobro, ali da ji vsaj nič ne škoduje.

Ali je to resnica? Ne more se sicer reči, da je svinji rep neizogibna potreba, toda narava ji ga ne daje zastonj. Neko opravilo ima rep prav gotovo. Mi si sicer ne svojimo toliko znanja pri svinjski naravi, da pokažemo na drobno, čemu da je svinji rep, toliko pa smemo reči, da ga nima zastonj. Človeku je rep svinje nekako merilo za njeno zdravje. Kaj veselo jo gleda človek, če ima svinja rep zavihan, more biti še celo v dva kroga zasukan. In potlej v skledi tudi ni na robe svinjski rep.

Dokler nosi sviné rep zasukan, tedaj je to gotovo znamenje, da se čuti dobro in če tudi ne žre in se drži nekam klaverno, ni še nevarnosti pri njem. Ako pa ima rep v dva kroga zasukan, tedaj pa se čuti sviné gotovo prav dobro.

Po takem pa ni prav, če se odreže svinji rep, naj bi že bilo karkoli uzrok za to. Ker svineta ne moreš vprašati, kako se kaj počuti,

pride ti gotovo prav, če vidiš na njem kako znamenje, ki ti pokaže, da je sviné zdravo.

Kedar visi svinji rep doli po bedrih in ga ne premika, nič ni to dobro znamenje. Na robe, kedar ga drži na kvišku in ga suče, lahko si za njeno zdravje brez strahú. Cemu si torej jemati tako merilo za zdravje svinéta? Naj še tu pripomenimo, da je tudi zunanja podoba svinje za veliko lepša, ako ima popolen rep in ako vidimo, da ji ga manjka, tedaj je žaljeno naše oko, ker se zadeva ob to pomanjkanje svinjskega života. To se čuti še posebno, ako si pogleda človek sviné z repom, lepo v krog zasukanim in pa potlej sviné brez repa ali sviné z malim kosčekom repa, kak je v tem razložek!

Pusti tedaj tudi svinétu, kar mu je dala narava in ne jemlji mu brez velike sile tiste lepote, ki mu je lastna! Veliko lepote itak ni, s katero se ponáša svinja.

Kura, ki žre jajca.

Znano je, da imamo kure za to, naj dobimo od njih, dokler živé, jajca in kedar jih gospodinja zakolje, še več ali manj okusno meso. Ali kuram, vsaj nekaterim, dišé istotako, kakor nam, jajca ter jih rade žró, pustivši nam samo luščinje. To ni nobeni gospodnji po volji in gotovo bi rade vedele za kako sredstvo, da jim to razvado odpravijo.

Ali pa je tako sredstvo? Po navadi ga ni, da odpraviš kuri tako samopašne razvadi. Najbolje sredstvo je taki kuri — nož, toda nekatera kura je veliko vredna ali že za to, ker je posebnega plemena ali pa zato, ker rada nese; take je seveda škoda zaklati. Za-njo pa kaže posebno jajce pripraviti. Napravi se ji pa takole: Navadno jajce se predre in izpihne; potem pa se vlije skozi luknjo gorušične tekočine in če ji še kaj boljega privoščiš, prideni še nekaj popra oni tekočini. Tako jajce zadelay ter ga položi potem na kraj, kjer je sicer gnjezdo za jajca. Kura seže ti željno po njem ter ga nakljuje in pije — le-one zmesi.

Lehko sodiš, da ji ne bode ljuba prvokrat; poskusi pa še potlej drugi in morebiti tretji-krat in če najde vselej tako prijetno tekočino v jajci, pusti ti brž ko ne popolnem svojo samopašno razvado.

Zoper ožgaline.

Kdor ima nesrečo sebe ali, kar se tu in tam nameri, otroka s kropom ali drugače obžgati, za-nj povemo nekaj pripomočkov. Stori jo se lahko in pomagajo tudi. Navadne mjile se uriblje, potem pa se oblije z nekaj vode ter oboje vmesi. S to zmesjo se namaže kos platna na debelo ter položi na rano. Bolečina odjenja v malem času, če se pa ponovi, dene pa se še nova taka obveza, pa bode po času čisto dobro. Ako se stori hitro, ko se kdo požgé, ne bode

še celo mehürčkov. V tem, če je ožgalina globlja, noter v meso, kaže pa mjili pridati arnike. To pomaga gotovo.

Sejmovi. Dne 29. septembra na Vranskem, pri sv. Lovrenci na Dr. polji, v Marenbergu, na Pilštanji, v Šoštanji in v Veržeji. Dne 30. septembra pri sv. Lovrenci v slov. gor. Dne 1. oktobra v Konjicah, Arveži in v Mariboru. Dne 2. oktobra v Radgoni.

Dopisi.

Od sv. Jurija v Slov. gor. (Štiridesetletnica presv. cesarja. Sklep šolskega tečajaja.) Pri nas smo obhajali 40letnico našega presv. cesarja dne 13. septembra, ko smo imeli tudi sklep šolskega tečajaja. Primeren načrt za to svečanost napraviti, delalo je učiteljstvu kaj truda, kajti mnenja med krajnim šolskim svetom samim bila so različna, a kljubu temu in posebno tudi kljubu temu, da nekateri udje kr. šol. sveta načelniku prošene podpore (10 gld.) iz šolske blagajnice niso dovolili, se je veselica vendar-le vršila. Pripomogel je k temu v prvi vrsti preblagorodni gospod baron Gödel-Lannoy iz Maribora, kateri je za to svečanost poslal dva cekina in zraven še nekaj srebrnine, da se razdeli med marljive in uboge učence. Zraven so tudi preč. gospod kaplan A. Šijanec, potem Franc Kurnik, pri katerem se je veselica vršila, Franc Krajnc iz Malne, Fr. Koser, vdova Domanjko, Jakob Zorjan, oba Korošca, Krautič, srenjski župan, Caf, Mesarec, načelnik krajnega šol. sveta in še nekateri drugi, ne samo denar, temveč tudi pijačo in razna jedila darovali. Slovesnost se je vršila po tem-le redu: Ob polu devetih je bila v farni cerkvi božja služba s cesarsko pesnijo in zahvalnico. Potem se je podala mladina z ovenčano cesarsko podobo in zastavami pod vodstvom učiteljstva k Francu Kurniku, kjer se ji je primerno postreglo. Ko je bila šolska mladež že nekoliko okrepčana, stopil je na zvišen prostor, katerega je kinčala ovenčana cesarska podoba, g. nadučitelj Rajšp, ter je v jasnih besedah razložil pomen te svečanosti in ob enem učencem na srce polagal, kako naj ljubijo in čislajo svojega milega očeta in cesarja Franc Jožefa I. G. Pet Mesarec, načelnik kraj. šol. sveta, razglasi potem, da je okr. zastop sv. Lenarta v Slov. gor. za vse šole v tem okraju, tedaj tudi za tukajšnjo šolo odmenil toliko iztisov slovesne knjižice „Naš cesar“, da bode mogoče blizu vsakemu učencu eno podeliti. Nadalje priporočuje v hvaležnost preblagega gospoda baron Gödla, preč. gospoda kaplana in sploh vse farane, kateri so k tej svečanosti pripomogli. Zatem je prišla na vrsto razdelitev šolskih sprical, zgorej imenovanih

spominskih knjižic, denarjev, robcev, nožičev, zapisovalnic itd. Za razdelitev smo imeli toliko reči, da je vsaki učenec vsaj po eden dar prejel, bolj zaslužljivi celo po dva in tri. Na konci svečanosti stopi na oder še učenec in se v imenu vseh součencev zahvali dobrotnikom za postrežbo in prejete darove. Potem je zadonel trikratni „živio“ v proslavo presv. cesarja in grmeči možnarji razglaševali so daleč po Slovenskih goricah zvestobo in udanost do prevzvišenega očeta in poglavarja mogočne Avstrije. Konečno srčno zahvalo gospodom učiteljem, Francu Lorberju, udu kraj. šol. sveta, ki so učeči se mladini tako nevtrudno stregli, kakor tudi gospodični Juliki Pavalec, katera je vodila kuho, ter skrbela za dobro in tečno kosilo.

Iz Čadrama. (Sklep šole.) Dvojni šolski sklep naše 3razredne ljudske šole se je letos zopet obhajal, kakor zdaj vsako leto, odkar je šola ločena od cerkve, ker sprašujejo v imenu škofa gg. dekani šolsko mladež navadno v cerkvi iz krščanskega nauka, gg. učitelji pa sklenó šolo sami za-se navadno v poznejšem času in sicer v zadnjem času brez vsakega svetnega komisarja. Svetna gosposka namreč v šolstvu ni dosledna, kajti v začetku svojega vladanja v šoli pošiljala je vsako leto od drugod kakega pooblaščenca k šolskemu sklepu, k nam navadno g. Kokolj-a, znanega pranemca iz Loč. On si je pa menda v par letih že toliko neumrljivih zaslug pridobil, da mu zdaj ni več treba semkaj hoditi. In tako so dne 22. avg. po šolarski sv. meši naš vlč. g. dekan Fr. Mikuš imeli zopet skušnjo otrok iz krščanskega nauka in so izmed 315 učencev, ki našo šolo obiskujejo, 19rim najpridnejšim lepa darila, obstoječa iz 11 okusnih podob svetnikov z lepim okvirom in 8 molitvenih knjig, z očitno pohvalo v cerkvi razdelili. To tedaj je bilo vse po starem. Ali drugi šolski sklep bil je letos nenavaden, ko se je namreč dne 15. t. m. naša šola za vsem končala. Prišli so otroci v mnogem številu še k sv. meši, vsi v praznični obleki, zakaj naznanilo se jim je prej v šoli, da se bo ta den pri nas obhajala 40letnica vladanja našega svitlega cesarja in zavoljo tega se je pred sv. mešo po g. župniku otrokom v posebni pridigi razložil pomen slovesnosti in se jim je v oziru na našo cesarsko rodovino priporočalo, da morajo skrbeti si že v letih mladosti po šolskih naukih pridobiti pravih vednosti, da bodo postali 1. stanovitni katoličani v izpolnjevanji vseh verskih dolžnosti in 2. zvesti Slovenci in Slovenke, ki bodo delali domovini v prid in ne bodo nikdar pozabili lepih krščanskih šeg svojega ljudstva brez zaničevanja drugih narodov. Po sv. meši so šli otroci v šolo in tam so še gg. učitelji svoje želje otrokom naznanili, popoludne pa je bila veselica v lepi goščavi pod Oplotnico in za tisto so šolski do-

brotniki darovali celi polovnjak vina, 3 sode piva, raznih jedil in denarja toliko, da so se po svetu dobro znani godci iz Šmarja naročili, ki so že v jutru po Oplotnici svirali in so ob eni popoludne prišli po šolarje v šolo, kjer se je najprej pela in godla cesarska pesem, potem pa se je mladina peljala na kraj veselice s 15 zastavami, izmed katerih pa ne ena ni bila slovenska. Menda naš krajni in okrajni šolski nadzornik gg. Alojz Walland in Ambrožič preveč Slovence ljubita in z njima sta naša gg. učitelja Malenšek in Pirch tega mnenja, da Slovenci pri nas ne smejo pri mizi sedeti in se torej ta prizor ni strinjal s pridigo g. župnika v cerkvi. Pri veselici se je sošla skoraj vsa gosпода iz Oplotnice in so otroci popevali, deklamovali nemške in slovenske pesmi, le primer-nih svečanosti cesarski nismo slišali in so tudi razne igre igrali in godci so svirali domraka. In ko je tisti se bližal, zahvali se g. nadučitelj Malenšek gg. župniku, kaplanu, županu, šolskemu očetu, vsem gg. in gospem za zdatno pomoč k tej slovesnosti in prosi še dalje naklonjenosti in odslovi otroke s trikratnim živio svitlemu cesarju.

Iz Ljutomera. (Čitalnica.) Popoldne dne 18. avg. v isti namen, kakor dopoludne šola, napravila je ljutomerska čitalnica slavnost pri našem narodnem gostilničarju gospodu J. Vaupotiču. Ves dan je bilo lepo. Okoli treh popoldne pa so prišle megle ter so nas iz vrta odpodile v sobe. Začetek bil je še le ob polu petih. Bila je prelepa slavnost. Pesem je donela za pesmijo in zmes so svirali Furlani. Sredi vsporeda bil je slavnosten govor, katerega je imel gospod J. Freuensfeld. Krepko so se razlagale njegove ognjevite besede, ko je naglašal, da je slovenski narod stoletja branil Avstrijo ter za njo prelival kri, vendar niti za trenotek ni omahnol v zvestobi do prevzvišene habsburške rodovine, kajti hrast se omaje in hrib, zvestoba Slovenca ostane. — In kaj še bi rekel o petji? Mal je naš narod, a slovenska pesem doní daleč, daleč po širnem sveti. Poslušali smo pesem za pesmijo, srcé se nam je širilo in v očeh so nam igrale solze od samega veselja. Čuli smo moške zборе, v katerih sta se posebno odlikovala gosпода Schneider in Herzog. Čuli pa smo tudi mešane zборе, ki so nam napravili velikansko veselje. Posebno so nas razveselila naša vrla slovenska dekleta iz trga in iz okolice; njihovi mili glasovi so nas tako navdušili, da bi jih poslušali do ranega jutra. Med pevci pa smo tudi opazili čvrste in krepke glasove iz Noršinec, Babinec, Cvena, Krapja in Mote, kar nas je močno zazveselilo. Vrlim pevkam in pevcem slava! Da pa se je ta slavnost tako lepo vršila, zahvaliti se moramo v prvi vrsti gosp. nadučitelju Horvatu. On se ni zbojal truda, niti skrbi, niti stroškov,

vse svoje moči je žrtvoval nesebično. Prosimo ga, naj ne omaga, naj ga ne moti brbranje od nasprotne strani, ampak naj dela čvrsto in neustrašeno kakor do zdaj. Bog daj skoro na svidenje!
Nekdo.

Iz Velenja. (Stara pesem.) Nekje na Slovenskem, pa ne, da bi kdo mislil da v Šoštanji, so tako čudno veliki Nemci iz slovenske moke, da je res vredno, naj si jih človek bolj natanko pogleda. Nekaj jih je, ki so se pri vojaki na pol nemško naučili, nekaj pa jih zna nemški sem iz šol ali večji del jih samo nemško tlačí. Ti ljudje pa so, ki upijejo zoper Slovence in bi jih najraje v eni žlici mrzle vode potopili. Ali ne gre! Če si ne dobijo sem iz Prusije pomagačev, sami nas Slovence še ne podavijo, če bi še tako radi. To bi radi že davno storili, ko bi mogli. Dokler bode Šaleška dolina stala, bodo v njej krepki in hrabri Slovenci prebivali, slišal se bode mili slovenski jezik govoriti, slišale krasne slovenske pesmi prepevati, kakor že mnogo mnogo stoletij Šaleška dolina je bila in bode slovenska, naj pa nemškutarji rečejo, kar hočejo in rogovilijo, kakor se jim poljubi. Da pa v Šoštanji niso Nemci, ampak sami nemškutarji, kažejo jasno njih imena. Ona izhajajo gotovo iz blage Tevtonije ali ka-li? So pametni pač tedaj ti gospodje, da svojo narodnost tako z nogami tep-tajo. Oni so sinovi slovenskega naroda, naj to tudi tajijo, kakor hočejo. Kdor nam izmed njih dokaže, da je rojen Nемеc, tisti zna več, kakor orehe tolči. Vsaka ptičica ljubi svoje gnjezdo, samo naši nemčurji zaničujejo svojo domovino in svoj materni jezik. To ni lepo, mi pa, dragi rojaki — ne vdajmo se!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Blizu vsi dež. zbori so še v teh dneh na delu, razprave pa se vrše po vseh še precej mirno. Posebno zanimljive niso v nobenem zboru in torej ni treba, da govorimo o njih na dolgo. — Minister zunanjih zadev, grof Kalnoky, se je vrnil iz Friedrichsruhe, a nič se ne sliši, kaj da je kje delal pri železnem kancelarji. — Minister za uk in bogočastje, dr. pl. Gautsch, se pripravlja na slovo ter bojda ne počaka, da se drž. zbor snide. — V štaj. dež. zboru je obveljalo, da prevzame dežela za 200.000 gold. obveznic, če se izpelje železnica od Radgone do Ljutomera. Dež. poslanec, g. Kukovec se jako poteguje za to železnico, ter je izročil veliko prošenj tamošnjih občin za-njo. — V Koroškem dež. zboru je posl. G. Einspieler razlagal, kolika sila da se godi otrokom slov. starišev v šolah, ker je po gostem učitelju trd Nемеec in ne umeje otrok, otroci pa njega ne. Poslanec dr. Abuja in nemški poslanci pa so kar zvreli nad-nj, češ, da je po

ljudskih šolah vse v najlepšem redu, prav tako, kakor si želé slov. stariši sami. No tedaj pa je že vse v redu, če trdijo taki možje, da je! — Občina Prevaljska mora se razklati na dvoje, ker je nima nemškutarija še v rokah. Oj pravica! — Kranjski dež. zbor želi zavarovati učiteljem pokojnino pri kaki zavarovalnici. Ta misel je vredna, da se prevdarja. Ceneje bi hodile deželi gotovo pokojnine, toda ali je stvar iz drugih uzrokov izpeljiva? — Truplo prof. A. Raiča so prepeljali iz Prage v Ljubljano ter ga dali zadnji petek v tiho zemljo vstrie strijca, žup. Bož. Raiča. — Iz Gorice je potegnil vodja tamošnje deške šole nekam na Italijansko. Pravi se, da zato, naj se izogne — ječi. Mož je imel laške razvade. — Na Primorji imajo nekje živinozdravnika, ki ne zna slovenski in spremlja ga za to kak žendar, da mu pomaga, ako ne razumeje ljudi. No, to pa je nov posel za žendarja! — V slovensko ljudsko šolo v Trstu se je vpisalo lepo število otrok in je torej upanje, da dobi mesto v par letih popolno slov. šolo. Doslej ne trpi take mestno starešinstvo. — Čudno je to, da je v Trstu kacic 42 pruskih trgovcev. Da čuti in dela za Prusijo njih vsaki, to se kaže sem ter tje že skorej čez silo. — Hrvaški ban, Khuen-Hedervary, se še ni povrnil v Zagreb a tudi minister še ni, hrv. domoljubi pa še vedno ne dajo upanju slova, da še tak postane. — Naučni minister ogerski je postal grof. Albin Czaky. Mož je osebni prijatelj Tiszoy in povrhu še Freimaurer in tak je, kakor navlašč seveda za naučno ministerstvo, za ministerstvo, ki ima tudi katoliške šole v rokah. Ebbata! — Dež. glavvar za Istro, dr. Vidulich, je odstopil. Mož je slov. krvi a vleče skoz drn in strn z italijansko stranko. Ni ga škoda! —

Vunanje države. V Rimu pripravljajo se za slovesni vzprejem nemškega cesarja, Viljema II., z vso skrbjo in posebno minister Crispi dela na to, da ga vzprejme Rim sijajno, ker je glavno mesto Italije. No navdušenja in klicev „evviva!“ tedaj že bode, če ne drugače, na povelje! — V Madridu, glavnem mestu Španije, je umrl francoski marsal Bazaine, tisti, ki je bil nekaj let predsednik francoske republike. — General Boulanger, kje si? Nihče ne zna, kaj je z njim in kje da biva. Za to pa ga postavlja tudi vsak list kam drugam. To si je mož dobro naravnal, da je ljudem zmerom na jeziku — nekaj, kar ravno ugaja njegovim nakanam. — Anglija si je v strahu, da si ne pride v Aziji križem z Rusijo. Sredi tega dela sveta se je zaplela s Tibeško državo v vojsko in le-ta utegne klicati rusko vojaštvo na pomoč in vojska z Rusijo je gotova. Uzrok ji je to že lahko za strah. — Na Nemškem se čita sedaj skorej po vseh listih nekaj opazek cesarja Friderika III. iz časa vojske leta 1870. Sodi se, da mu jih

podtaka kak porednež ter hoče z njimi napraviti le železnemu kancelarju, knezu Bismarcku, sitnob. To je verjetno, kajti težko, če so one opazke v resnici iz rok pokojnega cesarja. — Na francoski meji so našli une dni nemškega žendarja v krvi. Prec so zagnali krik, da so ga Francozje vstrelili, na zadnje pa se je doglalo, da se je mož sam vsmrtil in tako se je nemirna kri Nemcev zopet vlegla. — Na mejah proti Nemčiji in Avstriji še je vedno veliko ruskih vojakov in se sklepa iz tega, da še pri teh treh državah ni vse v redu. — Bolgarija je še slej, kakor prej tista dežela, ki je kriva teh razprtij in med tem skuša princ Koburški spraviti nekak red v deželo, žal, da ne najde pravih mož za to. Njegova mati, princesinja Klementina, je menda edina, na katero se sme zanesti. — Med srbskim kraljem in kraljico pride bržkone na konci vendar-le do neke sprave, da ne bode treba ločitve nju zakona. Sedaj še biva kralj Milan v Gleichenbergu. — Turški sultan dobi novo skrb — v Makedoniji. Tam biva veliko Bolgarov in le-ti tožijo, da ne najdejo pri turških gosposkah nikjer pravice. Ako se potegne Rusija za te ljudi, treba bode Turčiji, da jim izpolni njih želje, če noče, da še izgubi tudi to deželo. — Grški kralj misli odložiti svojo oblast, brž ko se poroči njegov sin, kraljevič Konstantin, odloži kralj svojo krono ter se vrne gori v Dansko. Mogoče, da je to le raca in nič več. — Grška in turška vlada sta v prepiru zavoljo ribstva pri otokih Sporadskih. Grška precej rožlja z orožjem, vendar pa ni verjetno, da prime za voljo tega kedaj za orožje.

Za poduk in kratek čas.

Kruci na Sekolovskem.

Sekolovce imenujejo prebivalce v župnijah sv. Tomaža in sv. Lenarta nad Veliko nedeljo. Te župniji ležite tikoma ormoškega in ljutomerskega okraja, zato so iz teh dveh okrajev Kruci ali ogerski roparji čestokrat tudi na Sekolovsko pridrli.

Bilo je menda leta 1708, ko so prišli ogerski Kruci zopet na Štajarsko ter so ropali po ljutomerskem in ormoškem okraju.

Takratni ormoški graščak je zoper nje zbral nekoliko vojščakov, kmetov in kogar še je mogel dobiti, ter je hotel Kruce napoditi. A Kruci so bili močnejši in graščak je komaj pete odnesel. Ubežni graščak je prišel k svojim podložnim kmetom na Sekolovskem ter je med njimi začel novo vojsko zbirati zoper Kruce. Ko Kruci to izvejo, priderejo za njim po Sejanški dolini, misleči, da bodo ga tukaj ravno tako natepli, kakor pri Ormoži.

Ormoški graščak je razpostavil svoje voj-

šake po Koračkem vrhu, na Gradišču in Kostonju. Kruci zanašaje se na svojo moč so pa šli nad nje od Sejanec, Bratonečic in Male vesi. Niže Gradišča blizu sedanjega posestnika Ormožanca so skupaj trčili. Bilo je bojda ravno ob času žetve. Ženske s srpi in sekirami so možkim pomagale, da so Kruce strašno naklestili in napodili. Malo niže Ormožanca imenujejo še zdaj neki prostor Reber, ker so bojda tam ubite Kruce ali reberje pokopali.

Ormoški graščak se je skazal Sekolovcem hvaležen in je jim dal postaviti cerkev sv. Tomaža in občinam sejanški, bratoneški in savski je podaril velike pašnike. Tudi posamezne Sekolovce je obdaril s posebnimi predpraviciami. Tako so postavim bili Korparji, Dovečarji in savski Majceni oproščeni desetine in vojaščine. To je menda bil zadnji napad Krucev na Sekolovsko. Poprej pa so bili gotovo večkrat ondi, ker ljudje še zdaj pomnijo in pripovedujejo marsikaj, kar se je bilo dogodilo, ko so se Kruci tod klatili. Največ vejo o njih Koračani.

Nekega večera, ko so že Koračani „Zdravo Marijo“ odmolili, prijezdi množica Krucev po cesti od Ljutomera v Koračice. Koračani poznajoč njih divjost so pobegnili in se pokrili, samo neka vdova je ostala doma v svoji zaprti koči. Mislila si je menda, zakaj bi pustila hišo po noči brez varuha, da bi Kruci po njej ropali. Ona je zaprla vrata in v roke sekuro vzela. Ko Kruci do njene kočice pridejo, butajo v zaprta vrata in se derejo: „Odprite“. Vdova jim odgovori: „Po noči nikomu ne odprem; če kaj hočete imeti, pridite po dnevu“. Kruci odgovarjajo: „Ako ne odpreš, ti vrata zlomimo in potem gorjé tebi“. Vdova pa pravi: „Naj le vlomi vrata, kdor želi, da mu s sekuro glavo razbijem“.

Kruci se niso za te besede vdovine zmenili, ampak so vdrlí v kočó. Vdova smukne po lestvici na nahiš in lestvico za seboj potegne. Seveda so hoteli razdraženi Kruci za njo, a ona je metala na nje piskre in kropnjače prazne in polne, in ker Kruci niso bili navajeni takih lončenih kap, odšli so rekši: „Pustimo babo, pa pojdimó“. In odšli so spet nazaj proti Ljutomeru.

Drugokrat pa se je Krucem še hujše dogodilo v Koračicah. V neki jasni in lepi noči priletijo te nočne veše na svojih urnih konjih v Koračice. Med tem ko Kruci ropajo in plenijo, jezdi njih vojvoda po cesti gori in doli z golo sabljo v roki govoreč: „Kdor se le gane, bode mrtev“.

(Konec prih.)

Smešnica 39. Tonek ni bil priden, pa so mu oče dali šibe. Prec gre k dedeku ter se jim britko pritožuje. „Že prav“, reče dedek, „če nisi bil priden, pa je bilo dobro, da so oče ti jih naštelí“. „Kaj“, vpraša Tonek, kaj smejo oče tepsti otroka, če ni priden?“ „Se vé“, od-

govorijo dedek, „se vé, oče smejo tepsti otroka“. „Ali ste“, vpraša sedaj Tonek, „ali ste vi, dedek, oče mojemu očetu?“ „Sem!“ — „Oh“, vsklikne Tonek, „tedaj pa le šibo v roke!“

Razne stvari.

(Duhovska podpora.) Njih ekscelencija, mil. knezoškof so dne 2. avgusta, o svoji zlati sv. maši, odločili za podporo bolnih duhovnikov naše škofije 2000 fl.

(Razstava.) V sredo, dne 26. septembra se je slovesno odprla ob 11ih dopoldne razstava v Celji. Navzoči so bili c. kr. namestnik, baron Kübeck, predsednik c. kr. kmetijske družbe baron Washington, župan v Celji, ces. svetovalec dr. Neckermann in precejšnje število ljudstva. Zvečer poprej je bila razsvitljava mesta, hvali se, da je bila krasna, razstavi bode pa slabo vreme gotovo na kvar.

(Ljudska šola.) Kakor zapoveduje minister za uk in bogočastje, ne sme učitelj poslej nobene knjige dati otrokom v roke, če se ne zaveže ob enem, da je dobra. Čudno, da je za to še treba ukaza.

(Smodke.) Nekaj časa potem, ko se je nastavila višja cena za smodke, izkadilo se je precej manj smodek. To pa ni trpelo čez par mesecev, sedaj se jih izkadi že blizu toliko, kolikor poprej, plača pa se za nje že precej več. Mačka ne pusti na miru miške.

(Slov. šole.) Občni zbor podružnice sv. Cirila in Metoda v Vuhredu se je zadnjo nedeljo jako lepo izvršil in je bila hiša g. J. Pahernika, veleposestnika v Vuhredu, zato v prav okusnem kinči. Udeležilo se je zboru prav veliko udov le-te podružnice.

(Odškodnina.) Za škodo, katera je nastala ob vojaških vajah pri Slov. Bistrici, Konjicah in Celji, se je izplačalo 1300 fl. odškodnine. Večji posestniki po navadi niso tirjali nobene odškodnine.

(Slov. posojilnice.) V štaj. dež. zboru je rekel c. kr. namestnik, da sliši le pepe reči o delovanju slov. posojilnic, vendar pa misli, da brani postava, naj se vlagajo va-nje denarji občin. No temu ni težko pomoči.

(Zborovanje) nove podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za sv. Lenart v slov. gor. in okolico se bode začelo ob 3. uri popoldan v nedeljo, dne 30. septembra t. l. in sicer, kakor se je že bilo poročalo, v gostilni g. Poliča.

(Umestni ukaz.) Okrajno glavarstvo Celjsko razposlalo je občinam ukaz, županstva naj upljivajo, kolikor moč, da se zabranijo prodajanja zemljiških polovic. Pogosto se pripeti — tako se glasi razpis, — da eden zakonskih družet svojo posestno polovico močno zadolži in konečno proda, večkrat izvršijo se take prodave v krčmi, pogosto takrat, kadar prodajalec

nij popolnoma pri pameti. Nasledek tega je navadno, da mora drugi zakonski družé svojo polovico tudi prodati ali pa ono prodano polovico po neprimerno visoki ceni nazaj kupiti. Priporočamo to našim kmetom v preudarek, ker gospodarstva v takih slučajih ginejo in nastajajo tudi hudi domači prepiri.

(Za slov. šolo) sklenile so se potegniti tudi občine Št. Kristof v laškem okraju, ki je vsolana v šoli na Laškem, pri sv. Jederti, Sv. Marjeti in v gornji Rečici, potem pa občine Št. Mohor, Sv. Trojica, Sv. Katarina, Nimno, Brestovec, Plat in Rajnkovec v rogačkem okraju, ter so potrebne vloge vže odposlale na deželni šolski svet oziroma na naučno ministerstvo. Tako se to gibanje za slov. šolo od dne do dne širi in sega vedno dalje in dalje ter v nove okraje. Slava vsem tem občinam!

(Trgovina.) Na trgu v Mariboru je sedaj že po sobotah prav živo. Ves velik trg in koroška ulica gori do drevoreda je polna voz z zrnjem, špehom, krompirjem, zeljem in čebulom. Zadnjo soboto je bilo veliko kupcev iz Gradca in je zato že blizu vse bilo dopoldne razprodano. V časih pa ni tako in tudi cena ni posebno velika.

(Duhovske spremembe.) Č. g. Jože Atteneder, kaplan na Vidmu, pride za kaplana na Bizeljsko, č. g. Jakob Kitak, kaplan v Šmartnem pri Slov. Gradci, v Galicijo. Č. g. P. Bonaventura Čiček, kaplan pri sv. Petru in Pavlu v Ptuji, gre za kaplana k sv. Trojici v Halozah. Kaplanija na Vidmu in II. v Šmartnu ostanete prazni.

(Za družbo duhovnikov) so vplačali čč. gg. Sredenšek 32 gld. (ustn. in letn. dopl.), Nendl 10 gld., Karba 3 gld., Kelemina 2 gld., Mikuš Val. 11. gld., Pečnik Fr., Matoh, Erjavec in Stanjko po 1 gld.

Loterijne številke:

V Trstu 22. sept. 1888:	86, 49, 28, 29, 64
V Lincu „ „	72, 15, 17, 61, 25

Prodajalci jajc

se iščejo iz Spodnjega Štajarja, Kranjskega, Českega in Hrvatskega. Največa cena. Več se izvé pri gosp. Schinko na velikem trgu tik pošte v Mariboru.

Mlin se da v najem.

Oskrbništvo Ptujkega Minoriškega konventa na Hamrah pri Ptuji, fare Majšperške, da v najem za tri leta mlin na štiri kolesa s tolkačo za kašo in prešo za olje za najemnino 350 gld. za vsako leto od 15. oktobra t. l. Več pové oskrbnništvo.

Hišne orglje

z dvema spremenoma, z dobrim glasom, proda
Vinko Skamlič, organist v Leskovci
pri Ptuj. 1-2

Najboljši molitveniki za šolarje.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru tiskala in
založila je:

I. „Sveto opravilo“,

Str. 250. Cena: polusnje 60 kr., usnje z zlatim
obrezkom 70 kr., nevezano 18 kr.

II. „Ključek nebeški“,

sestavil Ivan Skuhala. Str. 192. Cena: polusnje
50 kr., usnje z zlatim obrezkom 60 kr., neve-
zано 14 kr.

Mita Borlskega mosta čez Dravo se da v najem.

Mita Borlskega mosta čez Dravo se da
v najem za tri leta, t. j. od 1. januarija 1889
do konca decembra 1891 z izklicano ceno 2000 fl.

Iz tega vzroka vrši se dne 29. decembra
1888 ob 11. uri predpoldnom pri tukajšnjem
uradu očitna dražba in se smejo dražbeni po-
goji vsaki dan uvideti.

Okrajni odbor Ptujski,

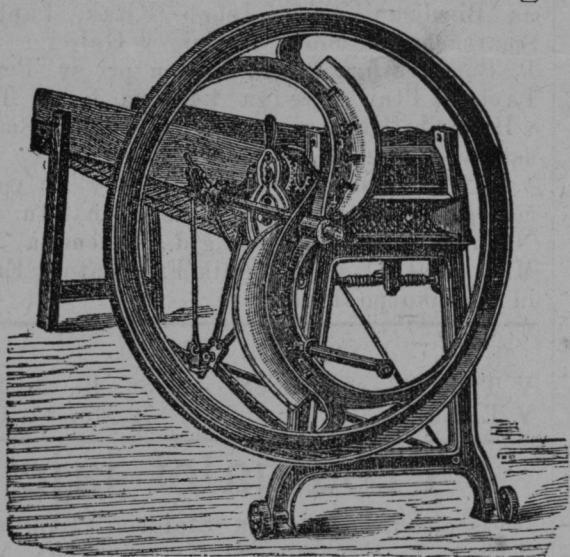
dne 14. septembra 1888. 2-3

Glasovir z dobrim in stanovit-
nim glasom se proda
za 70 gld. Več pové g. **Karl Macher**, gostil-
ničar „zum Bierjackl“ Viktrinhofgasse v Ma-
riboru. 3-3

Najnovejše v reznih strojih.

Patentiran varstveni rezni stroj

reže 9 dolgosti od $\frac{1}{4}$ —3"

V hipu se lahko ustavi in porine
nazaj!

Lepa, natančna rez!

Lahek gon pri naglem delu!

z verigo ali brez nje!

žene se z roko, nogo ali z vitlom.

Gotova varnost zoper nesrečo!

C. kr. izklj. privilegirane
tovarne gospodarskih strojev,
livarna za železo
in
kladivarna na par.

PH. MAYFARTH & Co. na Dunaju, II., Taborstrasse
Frankobrod na Mainu in Berlin N.

Podružnice: Budapest, Insterburg, Posen, Dirschau, Hamburg, Osnabrück in Bologna.

Obdarjena z več kakor 200 raznimi darili.

Ogled na željo zastoj in s plačano pošto.

Pri Celjski razstavi bodo naši stroji na razgled.

NB. Veliko zalogo za gornjo Savinjsko dolino imamo pri gosp. **Franču Kav. Petek**, trgovcu na
Ljubnem, kateri bode nas tudi pri Celjski razstavi zastopal. 2-2